

פרשת יתרו

את הנון הראשונה שלא ישמע לשון עינוי.

- **"ולא תעבדום"** (כ,ה) – התיו בקמץ רחב והעין בקמץ חטוף מפני השוא הנח שאחריו ואעפ"כ הדלת רפה.
- **"אתה ובנך ובתך וכו'"** (כ,ז) - במילים **"ובתך"** ו**"בהבתך"** התיו בסגול ושם הטעם³⁶ אבל **"עבדך ואמתך"** וכן **"וְגֵרְךָ"** ההברה האחרונה פותחת בשוא נע.
- **"וַיָּזוּזוּ"** (כ,יא) - הנון רפה לשון מנוחה, והטעם מלעיל.
- **"לא תרצוּזוּ"** (כ,יג) - בקריאה בציבור בטעם העליון המילה **"לא"** באה בטעם מפסיק, ולפ"ז **"תרצח"** קאי באפי נפשיה ומשמע כן תרצח, והוא פלא. ובזוהר³⁷ מובא שמשמע איסור ומשמע היתר והטעם לדבר כדי שיהיה התר להרוג את העובר על דברי התורה.
- **"מִזְבַּח אֲדָמָה"** (כ,כא) - הפתח בבית לא בחית וכן בפסוק הבא. כי **"מזבח"** בסמיכות הופך ל**"מזבח"**.
- **"כִּי זָרְבָה הַנֶּפֶת עֲלֶיהָ וַתִּזְלַלְהָ"** (כ,כב) - שתי הלמדים רפויות.
- **"לא תגלה"** (כ,כג) - התיו בחיריק ולא בשוא, והגימל דגושה.
- בסוף כל פרשה יש בחומשים סימן למספר הפסוקים בפרשה. והנה לפרשת יתרו יש סימן יונד"ב³⁸ דהיינו ע"ב פסוקים. אך אם נמנה אותם נמצא ע"ה³⁹, ואעפ"כ אין לאמר שיש פה טעות. בעשרת הדברות יש 13 פסוקים אבל בטעם העליון שקוראים בציבור מחולקים עשרת הדברות לעשרה פסוקים, כדי שיקרא כל דיבור ודיבור בפני עצמו בין שיהיה גדול בכתב בין שיהיה קטן.⁴⁰ (מלבד השניים הראשונים הבאות בפסוק אחד והדיברה האחרונה של לא תחמוד שמחולקת לשניים).

- **"את צפרה"** (יח,ב) – מלרע כמו רוב השמות הפרטיים בלשון הקודש³².
- **"מצאתם בדרך"** (יח,ח) - האלף לא נחה ונשמעת במבטא ושם הטעם.
- **"אשר זדרו"** (יח,יא) – מלרע לפי המסורה הקטנה נגד כללי הדקדוק כי הוא מנחי עין כמו **"באו"** (ז,כח) שהוא מלעיל. וכתב בספר אמת ליעקב³³ עה"ת שהוא מטעם שבאה לפני אות עין של **"עליהם"**.
- **"היה אתם לְעָם"** (יח,יט) - הלמד בקמץ לא בשוא. והכוונה שליח בשביל העם.
- **"ישפוטו הם"** (יח,כו) - לפעמים יש רצון לבעל קורא להדגיש שהוא עושה את הפא בשורוק³⁴ ולא בחולם, ומאריך בה ועושה את המילה בטעות מלעיל, ואין לעשות כן, שהמילה היא מלרע³⁵.
- **"ותגיד לבני ישראל"** (יט,ג) – הואו בשוא לא בפתח, והגימל בצירי מלא לא בחיריק.
- **"והייתם לי סגלה"** (יט,ה) - מילת **"והייתם"** באה מלעיל, ונסוגה אחר אע"פ שאין דרכם של מילים המסתיימות ב"תם" לנסוג אחר. ויזהר שלא יבלע את האות הא.
- **"והיו נכנים"** (יט,יא) - ההא בקמץ ובפסוק ט"ו בחטף-סגול.
- **"אל תגשו אל אשה"** (יט,טו) - הגימל דגושה.
- **"עשין כלו"** (יט,יח) - השין של **"עשין"** בפתח כי הוא פועל בזמן עבר, עיין ברב"ע, רש"י ושפ"ח. **"כְּעֵשִׂין הכבשין"** - העין והשין בסגול לסמיכות.
- **"ואת זהר עשין"** (כ,טו) - השין בצירי כי הוא שם תואר.
- **"הולך, וזוזק מאד"** (יט,יט) - יש להפסיק מעט לאחר **"הולך"** כי כן משפט הטעמים.
- **"והאלהים יעננו בקול"** - רק הנון השניה דגושה. ויש להזהר שלא להדגיש

³⁶ אפשר לתת סימן לזכרון מפתח שהיה לו לנדור בהמה ויצאה לו בתו, גם כאן בתך ובהמתך בשניהם התיו בסגול.

³⁷ הו"ד במנחת שי על עשרת הדברות, ע"ש.

³⁸ יונדב בן רכב מבני יתרו היה.

³⁹ גם בפרשת צו ופרשת ואתחנן אין החשבון מדוקדק.

⁴⁰ מנחת שי בהקדמתו לעשרת הדברות בשם הר"י ן' חביב. ע"ש הטעם שישנם שתי קריאות בדברות.

³² עיין בדברנו לעיל על בראשית מו,ח.

³³ לרב יעקב קמנצקי ז"ל וע"ע בהערה 2 שם להפניות לדוגמאות נוספות.

³⁴ עיין פרש"י, וע"ע מאמר בחוברת אור תורה מתחילת שנת תשס"ב על הווה המתמשך.

³⁵ כמ"ש הרמד"ל ועוד הו"ד בחלק הדקדוק.

